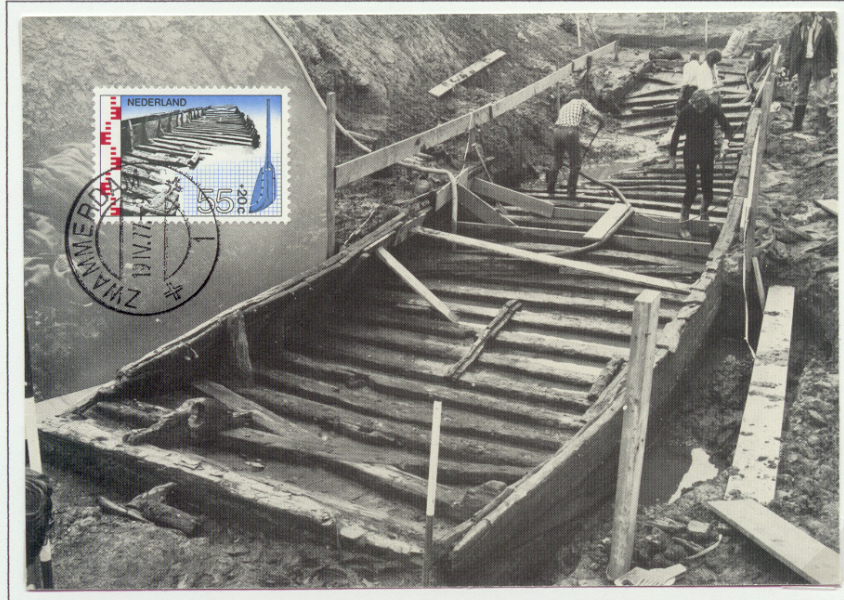

5. Water als weermiddel.

5.1. Romeinse limes.

De Romeinen gebruikten de rivier de Rijn als rijksgrens en hoofdverdedigingslijn. Door de aanleg van forten en verbindingswegen ontstonden hier de Romeinse limes. Hiermede werd de oudste militaire linie, waarbij effectief gebruik gemaakt werd van het aanwezige water, een feit. Aan de westzijde bevond zich het Romeinse fort "Nigrum Pullum" met de vlootactiviteiten (Zwammerdam).

De stiefzoon van keizer Augustus, liet omstreeks 10 v. Chr. Bij de splitsing van Waal en Neder-Rijn (toen bij het huidige Tolkamer) een moles en een agger, een leidam en een dijk, leggen om lage waterstanden in de natuurlijke grens en defensielinie te voorkomen.

prefilatelistische omslag 'T Lobith (hulppostkantoor) van 12-8-1868

5.2. De (Oude) Hollandse Waterlinie.

Carl von Clausewitz, schreef in "Vom Kriege (1832)", zijn standaardwerk over techniek en oorlogsvoering: "Wanneer, zoals in Holland, het laagland onder water kan worden gezet, kan de weerstand het absolute toppunt bereiken." Dit kon door het aanleggen van sluisjes en opwerpen van dijken, gemaakt met van wat het land te bieden had.

Bij de Vrede van Munster (1648, de tirannie verdrijven) kwam een einde aan de Tachtigjarige Oorlog en werd de Republiek een soevereine staat. Het besluit om een gemeenschappelijke defensie te gaan voeren, werd voor het eerst vastgelegd bij de Unie van Utrecht in 1579.

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog vormde het water een geduchte bondgenoot van de opstandelingen. Bij de verdediging van Brielle, na de verovering van de Watergeuzen in 1572, liet men de Nieuwelandse Polder onder water lopen en waren de Spaanse troepen genoodzaakt zich terug te trekken.

prefilatelistische omslag met langstempel Brielle van 20-4-1815

5.2. De (Oude) Hollandse Waterlinie.

RES

In 1572 werd haastig een strook land onder water gezet om de Fransen tegen te houden. De linie liep van de Zuiderzee tot de Biesbosch, van Muiden via Woerden en Goejanverwellesluis naar Gorinchem. Utrecht viel buiten de linie, omdat deze stad op dat moment al door de Fransen was veroverd.

In de Zeventiende Eeuw werd ook de Krimpenerwaard in deze Oude Hollandse Waterlinie opgenomen, waarbij Schoonhoven de belangrijkste schakel vormde. Prefilatelistische omslag brief van Schoonhoven (vertrekstempel K29, 23 november) naar Sluis in Zeeuwsch Vlaanderen (aankomststempel K42) met het daar te betalen port "15" cent. Op 1-10-1839 ging het nieuwe postkantoor van Sluis deze vertrek- en aankomststempel gebruiken.

5.2. De (Oude) Hollandse Waterlinie.

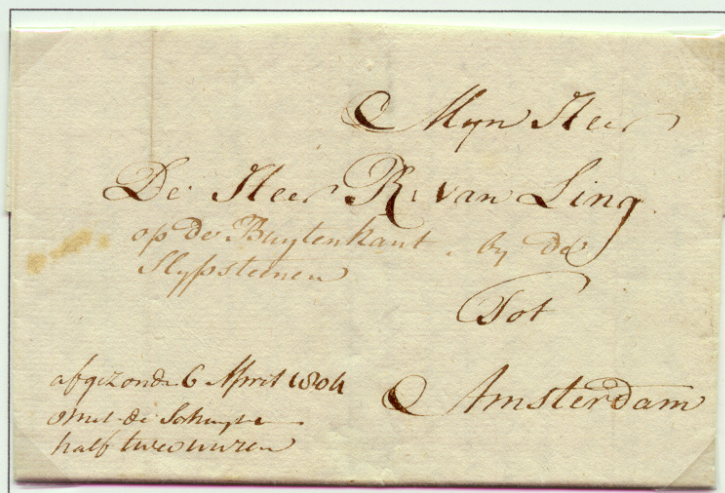
In de Napoleontische Tijd was Loevestein als militair fort onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Loevestein heeft (inter)nationale bekendheid gekregen door de ontsnapping in een boekenkist (1621) door de bekendste gevangene, de jurist Hugo de Groot of Grotius.
Geïllustreerde briefkaart Hugo Grotius met tentoonstellingsstempel en bestellerstempel naar Rotterdam

In de loop van 1672 werd de vesting Woerden het strijdtoneel en Ameide aan de Lek werd door de Fransen geplunderd en deel plat gebrand. Koning Winter werd de bondgenoot van de Zonnekoning (Lodewijk XIV) eind dat jaar toen de Fransen met een grote legermacht over een gedeelte van de bevroren Waterlinie staken.

Omslag van hulppostkantoor Ameide (langstempel), via Utrecht (3-5-1876) naar Rotterdam.

5.2. De (Oude) Hollandse Waterlinie.

Voor de bewakers van de waterlinie was het wel mogelijk om via de rivier aan de noordzijde van de linie Amsterdam te bereiken.
Complete brief van Naarden naar Amsterdam. Geschreven: afgezonden 6 april 1804 met de schuyte van half twee uren.

Na 1815 werd de stad Utrecht permanent binnen de linie gebracht en in 1822 werd de Nieuwe Hollandse Waterlinie in gebruik genomen. Muiderberg lag aan de noordzijde van de linie en wilde men Haarlem bereiken, dan was via de Stelling van Amsterdam de geëigende route. Briefomslag van Muiderberg (az geschreven bestelhuis) via Amsterdam 9-11 naar Haarlem 9-11-1863. Ovaal Afgeschreven/Haarlem.